

**Вінницький державний педагогічний університет
імені Михайла Коцюбинського**

ЗАТВЕРДЖУЮ

**Ректор Вінницького державного
педагогічного університету
імені Михайла Коцюбинського**

_____ проф. Лазаренко Н.І.

« ____ » _____ 2021 р.

**ПРОГРАМА І КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ
з загальної психології**

*для вступу на ОС бакалавра на основі ОКР молодшого спеціаліста
Спеціальність 053*

Голова фахової атестаційної комісії

д. психол. н., доц. Візнюк І. М.

Укладачі:

Візнюк І. М., доктор психологічних наук, доцент кафедри психології та соціальної роботи

Габа І.М., кандидат психологічних наук, старший викладач кафедра психології та соціальної роботи.

Рецензенти:

Паламарчук О.М., професор, доктор психологічних наук, завідувач кафедри психології та соціальної роботи Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського, м. Вінниця.

Мозгова Г. П., завідувач кафедри психосоматики та психологічної реабілітації Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова МОН України, м. Київ.

Пояснювальна записка

Програма додаткового вступного випробування для отримання освітнього ступеня «бакалавр» за спеціальністю 053 «Психологія» базується на державному стандарті освіти з підготовки фахівців освітній ступінь «бакалавр» галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки спеціальності 053 «Психологія» (освітньо-професійна програма та освітньо-кваліфікаційна характеристика фахівця), навчальному плані підготовки бакалаврів за напрямом підготовки 053 «Психологія», затвердженому Вінницьким державним педагогічним університетом імені Михайла Коцюбинського, та навчальних програмах. Вона включає базові дисципліни, які входять до освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів з спеціальності 053 «Психологія».

До участі у вступному випробуванні допускаються особи, які завершили навчання та здобули диплом «молодшого спеціаліста».

Мета вступного іспиту – відбір вступників для навчання та здобуття освітнього ступеня «бакалавр» спеціальності 053 «Психологія».

Вступний екзамен є формою перевірки професійної готовності вступників до виконання своїх професійних функцій і вирішення комплексу психологічних, дослідницьких завдань у сфері сучасної психології. Випробування дозволяє визначити рівень теоретичної і практичної готовності вступників до вирішення широкого комплексу діагностичних і коректувальних, експертних і консультативних, навчально-виховних, науково-дослідних і культурно-просвітницьких завдань в професійній сфері.

Успішне складання випробування вступником є підставою для зарахування на навчання за спеціальністю «Психологія» освітнього ступеня «бакалавр».

ЗМІСТ ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

З «ЗАГАЛЬНОЇ ПСИХОЛОГІЇ»

1. Психіка, основні функції психіки.
2. Поняття про «кризи психічного розвитку», «сензитивні періоди», «зони розвитку особистості», «періодизацію психічного розвитку», «провідну діяльність».
3. Функції спілкування.
4. Творча діяльність. Індивідуальний стиль діяльності.
5. Відображення як універсальна властивість матерії. Система і рівні основних форм відображення. Особливості психічного відображення.
6. Роль різних видів діяльності у психічному розвитку особистості.
7. Форми і види спілкування. Педагогічне спілкування.
8. Ілюзії, їх види та причини.
9. Вчення І.П. Павлова про дві сигнальні системи і його значення для психології.
10. Ненормативний психічний розвиток.
11. Структура взаємовідносин у малій соціальній групі.
12. Звички та їх роль в діяльності людини. Умовно-рефлекторний характер навичок і звичок.
13. Основні принципи психології.
14. Поняття про особистість.
15. Мова і мовлення. Види мовлення.
16. Морально-психологічний клімат в колективі. Психологічна сумісність.
17. Місце психології в системі наук. Зв'язок психології з іншими науками.
18. Структура особистості: за А.В. Петровським; за А.Г. Ковальовим.
19. Свідомість та несвідоме.
20. Основні властивості та закономірності відчуттів.
21. Класифікація методів психологічного дослідження
22. Співвідношення біологічного та соціального в структурі особистості.
23. Спілкування як взаємодія між людьми. Міжособистісний вплив.
24. Характеристика допоміжних методів психологічного дослідження.
25. Ієрархія потреб за А. Маслоу. Мотивація як вияв потреб особистості.
26. Бар'єри спілкування.
27. Індивідуальні особливості сприймання.
28. Етапи становлення психології як науки: міфологічний, філософський і науковий.
29. Теорії особистості, їх класифікація.
30. Стилі спілкування, їх ефективність у різних видах діяльності.
31. Класифікація та види відчуттів.
32. Основні форми прояву психіки.
33. Вікова періодизація психічного розвитку людини та її основні принципи.
34. Типологія груп за рівнем їх розвитку.
35. Фізіологічні основи процесу сприймання.
36. Мозок і психіка. Взаємозв'язок фізіологічного і психічного.
37. Навчання, виховання і психічний розвиток особистості.
38. Основні властивості та закономірності відчуттів.
39. Зовнішня і внутрішня діяльність. Процеси інтеріоризації та екстеріоризації.
40. Основні категорії і поняття психології.

41. Психологічна допомога у випадках ненормативного психічного розвитку.
42. Розкрийте суть поняття «діяльність», проаналізуйте психологічну структуру діяльності.
43. Наведіть класифікацію відчуттів, проаналізуйте основні властивості і закономірності відчуттів.
44. Основні галузі психологічних знань.
45. Індивід, особистість, індивідуальність.
46. Проаналізуйте різні види запам'ятовування (довільне-мимовільне, механічне-логічне), дайте оцінку та визначте умови їхньої ефективності.
47. Особливості психології як науки. Мозок і психіка.
48. Організація і принципи побудови психологічного дослідження.
49. Особистість як суб'єкт діяльності. Теорія О.М. Леонтьєва та поняття особистості.
50. Вищі почуття.
51. Проаналізуйте і дайте характеристику видів пам'яті, покажіть їх взаємозв'язок.
52. Характеристика основних емпіричних методів дослідження.
53. Активність особистості та її джерела. Суспільна природа потреб людини.
54. Теорії пам'яті.
55. Поняття про діяльність. Види діяльності.
56. Поняття про методи та методики дослідження в психології. Взаємозв'язок методології, методів і методик досліджень.
57. Структура особистості:
58. за К.К. Платоновим;
59. за С.Л. Рубінштейном.
60. Конформізм та нонконформізм як феномени групової життєдіяльності.
61. Запам'ятовування та його різновиди.
62. Уява як психічний процес.
63. Поняття про увагу, спрямованість особистості та вибірковий характер її діяльності. Структура уваги, властивості уваги, керування процесом уваги у школярів.
64. Розвиток уваги та шляхи його формування.
65. Поняття про мислення, як вищу форму пізнавальної діяльності. Соціальна природа мислення. Форми мислення. Мислення як процес.
66. Аналіз та синтез в процесах мислення, єдність мислення та мовлення. Види мислення та їх індивідуальні особливості.
67. Поняття про уяву, соціальна природа уяви. Активна роль уяви в проблемних ситуаціях, що характеризуються дефіцитом інформації.
68. Уява та особистість, індивідуальні особливості уяви.
69. Роль фантазії в ігровій діяльності дитини та творчої діяльності дорослого.
70. Способи активізації та розвитку уяви.
71. Поняття про емоції та почуття. Функції почуттів.
72. Основні якості почуттів, динаміка, форми переживання почуттів.
73. Види вищих почуттів, як результат суспільного розвитку особистості. Практичні, моральні, інтелектуальні, естетичні почуття особистості.
74. Афекти, їх форми і види.
75. Поняття про волю, мотиваційна сфера особистості та вольова діяльність.
76. Важливі особливості вольової діяльності.
77. Вольовий акт та його структура. Вольові зусилля.
78. Вольові якості особистості та їх формування.

79. Роль колективу в формуванні волі.
80. Завдання виховання та самовиховання волі.
81. Поняття про темперамент, історичний зміст вчення про темперамент, фізіологічні основи темпераменту.
82. Зв'язок між типом вищої нервової діяльності та типом темпераменту.
83. Типи темпераментів та їх характеристика, тип вищої нервової діяльності та темперамент. Темперамент та індивідуальний стиль діяльності.
84. Темперамент та проблеми навчання й виховання.
85. Поняття про характер. Структура характеру, формування характеру особистості.
86. Акцентуації характеру.
87. Поняття про здібності. Кількісна та якісна характеристика здібностей.
88. Структура здібностей. Загальні та спеціальні здібності. Задатки та здібності.
89. Формування здібностей. Розвиток педагогічних та психологічних здібностей.
90. Самооцінка та рівень домагань особистості.
91. Самовиховання особистості. Особистісне самовизначення.
92. Поняття про відчуття, відчуття та теорія відображення, відчуття та перцептивна діяльність особистості, види відчуттів, загальні властивості відчуттів, взаємодія відчуттів.
93. Поняття про сприймання, властивості сприймань, види сприймань. Сприймання предметів, простору, часу, руху.
94. Роль моторних компонентів в розвитку системи перцептивних дій.
95. Поняття про пам'ять, суспільно-історична природа пам'яті. Пам'ять та діяльність особистості.
96. Види пам'яті. Рухова, емоційно-образна, словесно-логічна пам'ять.
97. Процеси пам'яті, індивідуальні особливості пам'яті, типи пам'яті.
98. Формування та розвиток пам'яті.
99. Забування та його причини і попередження.
100. Умови підвищення продуктивності запам'ятовування пізнавального матеріалу.

КРИТЕРІЇ **оцінювання відповідей на питання** **вступного фахового випробування із загальної психології**

Критерії оцінювання розробляються кафедрою психології та соціальної роботи та затверджуються Вченою радою інституту й включаються до програми фахового випробування. Оцінки за результатами фахового випробування оголошуються в день його проведення після оформлення протоколу засідання комісії.

Під час фахового випробування передбачається з'ясування повноти і глибини опанування студентом обсягу навчального матеріалу за наступними критеріями оцінювання знань. Кожний білет вступного фахового випробування із загальної психології містить три завдання.

Повна, правильна і обґрунтована відповідь на кожне теоретичне питання білету оцінюється в 40 балів таким чином: *знаннєва компонента* відповіді (від 0 до 15 балів), *практична компонента* відповіді (від 0 до 15 балів); *комунікативна компонента* відповіді (від 0 до 10 балів).

Знаннєва компонента відповіді на кожне питання білету із загальної психології, передбачає: знання означень психологічних понять, глибини розуміння їхнього змісту та обсягу; уміння обґрунтовувати психологічні явища; знання різних методів розв'язування задач. А також, коли вступник має чіткі знання теоретичних проблем психології, вільно користується науково-понятійним апаратом, безпомилково визначає особливості психологічних явищ, дає повну і розгорнуту самостійну відповідь із конкретного питання, спирається в аргументації на сучасну наукову літературу, вміє аналізувати, проводити діагностику та корекцію психічних явищ.

Практична компонента відповіді на кожне теоретичне питання білету із загальної психології, передбачає: володіння психологічними вміннями й навичками, передбаченими програмою, вміннями застосовувати психологічні знання при розв'язуванні задач; вміння будувати психологічні моделі реальних об'єктів, процесів і явищ та досліджувати ці моделі шляхом експерименту, побудови та підтвердження гіпотези, статистичних вимірювань; вміння обґрунтовувати твердження; вміння поєднувати знання теоретичного змісту матеріалу та практичних навичок його застосування.

Комунікативна компонента відповіді на кожне питання білету передбачає: вміння вдало вибудувати відповідь на питання білету, чітко та лаконічно виділити й розкрити найосновніші компоненти відповіді; вміння наводити в процесі відповіді вдалі схеми, приклади та контрприкладі; вільне володіння змістом відповіді на питання білету (міра використання конспекту відповіді тощо). А також засвоєння абітурієнтом основних теоретичних положень дисциплін психологічного циклу, визначення основних етапів, особливостей, характеристики

психічних явищ, які демонструють його здатність до часткового самотійного резюмування і аналізу.

При оцінюванні виконання практичного завдання враховується: правильність розв'язання; повнота розв'язання; раціональність розв'язання задачі; обґрунтування всіх кроків розв'язання; розгляд різних способів міркувань при розв'язуванні задачі; кількість і якість допущених помилок; дотримання вимог оформлення розв'язування задачі. Повне й правильне виконання практичного завдання екзаменаційного білету дає можливість набрати найбільшу кількість балів – 30. Представлення найбільш раціональних розв'язань з високим рівнем обґрунтувань дозволяє отримати ще 10 балів за виконання практичного завдання. Отже, максимальна кількість балів, яку може отримати вступник за виконання практичного завдання – 40 балів.

Таким чином, найбільшу кількість балів, яку може набрати вступник відповідаючи на всі питання білету вступного фахового випробування з математики – **200** балів.

Мінімальний бал для отримання позитивної оцінки – 100, максимальний - 200	Оцінка за розширеною шкалою
186-200	ВІДМІННО
166-185	ДОБРЕ
151-165	ЗАДОВІЛЬНО
100-150	ДОСТАТНЬО
1-100	НЕЗАДОВІЛЬНО

Рекомендована література

1. Варій М. Й. Загальна психологія.: підручник. К.: Центр учбової літератури, 2015. 1007 с.
2. Костюк Г. С. Психологія: Підручник для пед. вузів // За ред. Г. С. Костюка. 3-тє вид. доп. К.: Рад. Школа, 1968.
3. М'ясоїд П.А. Курс загальної психології: підручник: у 2 т. Т.1. К. : Алерта, 2011. 496 с.
4. Маклаков А. Г. Общая психология. СПб.: Питер, 2000.
5. Максименко С. Д. Загальна психологія: Навчальний посібник. Видання друге, перероблене та доповнене. Київ: «Центр учбової літератури», 2008. 272 с.
6. Максименко С. Д. Общая психология. К. : Ваклер, 2015.
7. Немов Р.С. Психология. В 3 кн. Кн. I. М. : Просвещение, 1995.
8. Петровский А. В. Хрестоматия по психологии. М. : Просвещение, 1977.
9. Савчин М. В. Загальна психологія: навч. посіб. К.: Академвидав, 2015. 464 с.
10. Скрипченко О. В. Загальна психологія. К.: Каравела, 2011. 464 с.
11. Скрипченко О. В. Загальна психологія: Хрестоматія: навч. посіб. К. : Каравела, 2007. 640 с.
12. Трофімов Ю.Л. Психологія. К.: Либідь, 2001.

Голова комісії
доктор психологічних наук,
доцент кафедри психології
та соціальної роботи

І. М. Візнюк